

บทที่ 10

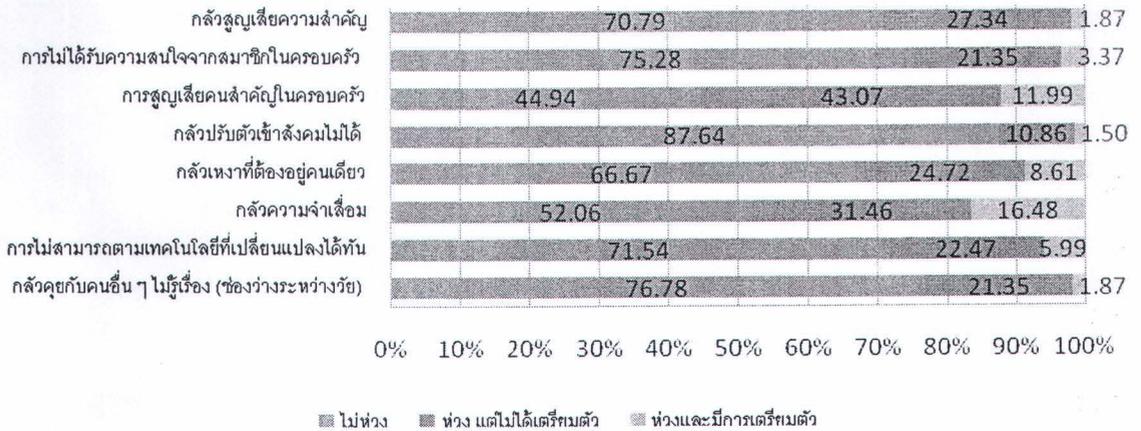
พฤติกรรมและการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจและสังคม

ในบทที่ 10 นี้เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมและการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุทางด้านสุดท้าย คือ ด้านจิตใจและสังคม ซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมในด้านต่าง ๆ 8 ด้าน และรูปแบบการเตรียมตัวเพื่อรับมือกับความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมเหล่านั้น โดยลำดับการวิเคราะห์จะเริ่มจากการวิเคราะห์ความห่วงใยด้านจิตใจและสังคมในภาพรวมของทุกกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่างหลักทั้ง 5 กลุ่มที่ได้แบ่งกลุ่มไว้

10.1 ความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 600 คนในงานวิจัยนี้มีความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมดังสรุปได้ในแผนภาพที่ 10.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างมีความห่วงใยโดยรวมผู้ที่มีการเตรียมตัวและไม่มีการเตรียมตัวแล้ว สิ่งที่มีความห่วงใยมากเป็นอันดับสูงสุด คือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 55.06 รองลงมาคือ ความกลัวความจำเสื่อม (ร้อยละ 47.94) ความกลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว (ร้อยละ 33.33) การสูญเสียความสำคัญ (ร้อยละ 29.21) การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน (ร้อยละ 28.46) ส่วนความห่วงใยทางการไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัว (ร้อยละ 24.72) และกลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ร้อยละ 23.22) มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างมีความห่วงใยน้อยที่สุด คือ การปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้ ซึ่งมีผู้ห่วงใยเพียงร้อยละ 12.36 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมแล้ว จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวค่อนข้างต่ำ โดยปัจจัยที่สัดส่วนผู้ที่มีการเตรียมตัวสูงสุดคือ ความกลัวความจำเสื่อม ซึ่งมีจำนวนผู้เตรียมตัวร้อยละ 16.48 รองลงมาคือ ความห่วงใยในเรื่องการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว ที่มีผู้เตรียมตัวร้อยละ 11.99 ส่วนปัจจัยที่มีการเตรียมตัวน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม (ร้อยละ 1.50) การกลัวสูญเสียความสำคัญ (ร้อยละ 1.87) และการกลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ร้อยละ 1.87)

แผนภาพที่ 10.1 แสดงภาพรวมของความหวั่นไหวทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะมีความหวั่นไหวทางด้านจิตใจและสังคมที่ค่อนข้างต่ำ โดยผู้ที่มีความหวั่นไหวส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้มีการเตรียมตัวเพื่อรับมือกับความหวั่นไหวดังกล่าวเท่าไรนัก

ความหวั่นไหวทางด้านจิตใจและสังคมเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างหลัก

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความหวั่นไหวทางด้านจิตใจและสังคมระหว่างกลุ่มตัวอย่างหลักทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ กลุ่มพนักงานบริษัท กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้มีธุรกิจส่วนตัว กลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่าง และกลุ่มผู้รักสันโดษ ดังตารางที่ 10.1 แล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความหวั่นไหวทางด้านจิตใจและสังคมในประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่เท่ากัน

เมื่อพิจารณาประเด็นที่กลุ่มคนส่วนใหญ่มีความหวั่นไหวสูงสุด คือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัวพบว่า กลุ่มคนที่มีความหวั่นไหวสูงสุดในเรื่องการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัวสูงที่สุดเมื่อเทียบกับคนกลุ่มอื่น ๆ (ร้อยละ 62.69) โดยที่มีสัดส่วนผู้มีการวางแผนเตรียมตัวรับมือกับความหวั่นไหวด้านนี้ร้อยละ 10.45 ในขณะที่กลุ่มคนรักสันโดษเป็นกลุ่มคนที่มีความหวั่นไหวทางด้านนี้ต่ำสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ คือ ร้อยละ 48.15 โดยมีสัดส่วนผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 7.41 ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มคนที่มีความหวั่นไหวด้านนี้จะมีความผูกพันกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่สูงทำให้เกิดความหวั่นไหวทางด้านนี้สูงตามไปด้วย ในขณะที่กลุ่มคนรักสันโดษจะมีแนวโน้มค่อนข้างเก็บตัวและอยู่คนเดียวเป็นหลัก จึงมีความหวั่นไหวทางด้านนี้ลดต่ำลงตามไปด้วย

ตารางที่ 10.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหวังโยทางด้านจิตใจและสังคมด้านต่าง ๆ

ประเภทความหวังโย		พนักงานบริษัท	ผู้ใช้แรงงาน	ธุรกิจส่วนตัว	ครอบครัวตัวอย่าง	ผู้รักสันโดษ	รวม
จำนวนคน		267	164	75	67	27	600
กลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ช่องว่างระหว่างวัย)	ไม่หวัง	76.78	79.27	73.33	80.60	66.67	77.00
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	21.35	18.29	22.67	17.91	33.33	20.83
	หวังและมีการเตรียมตัว	1.87	2.44	4.00	1.49	0.00	2.17
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน	ไม่หวัง	71.54	74.39	69.33	65.67	70.37	71.33
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	22.47	21.95	26.67	26.87	29.63	23.67
	หวังและมีการเตรียมตัว	5.99	3.66	4.00	7.46	0.00	5.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวความจำเสื่อม	ไม่หวัง	52.06	57.93	49.33	47.76	51.85	52.83
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	31.46	28.66	34.67	35.82	48.15	32.33
	หวังและมีการเตรียมตัว	16.48	13.41	16.00	16.42	0.00	14.83
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว	ไม่หวัง	66.67	74.39	69.33	56.72	66.67	68.00
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	24.72	22.56	26.67	37.31	33.33	26.17
	หวังและมีการเตรียมตัว	7.87	3.05	4.00	4.48	0.00	5.33
	ไม่ตอบ	0.75	0.00	0.00	1.49	0.00	0.50
กลัวปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้	ไม่หวัง	87.64	89.63	84.00	85.07	92.59	87.67
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	10.86	9.76	14.67	14.93	7.41	11.33
	หวังและมีการเตรียมตัว	1.50	0.61	1.33	0.00	0.00	1.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว	ไม่หวัง	44.94	42.07	44.00	37.31	51.85	43.50
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	43.07	48.17	45.33	52.24	40.74	45.67
	หวังและมีการเตรียมตัว	11.61	9.15	9.33	10.45	7.41	10.33
	ไม่ตอบ	0.37	0.61	1.33	0.00	0.00	0.50
การไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัว	ไม่หวัง	75.28	71.95	66.67	67.16	70.37	72.17
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	21.35	24.39	29.33	26.87	29.63	24.17
	หวังและมีการเตรียมตัว	3.37	3.05	4.00	4.48	0.00	3.33
	ไม่ตอบ	0.00	0.61	0.00	1.49	0.00	0.33
กลัวสูญเสียความสำคัญ	ไม่หวัง	70.79	75.61	74.67	61.19	66.67	71.33
	หวัง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	27.34	20.73	22.67	34.33	33.33	26.00
	หวังและมีการเตรียมตัว	1.87	3.05	2.67	4.48	0.00	2.50
	ไม่ตอบ	0.00	0.61	0.00	0.00	0.00	0.17

สำหรับประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความหวังโยเป็นอันดับรองลงมาคือ การกลัวความจำเสื่อม พบว่า กลุ่มผู้มีความหวังโยเกี่ยวกับประเด็นนี้สูงสุด คือ ร้อยละ 52.24 โดยมีสัดส่วนผู้มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้ร้อยละ 16.42 ในขณะที่ผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มคนที่มีความหวังโยทางด้านนี้ต่ำที่สุด (ร้อยละ 42.07) และมีสัดส่วนผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้ร้อยละ 13.41 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในสัดส่วนของผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้เปรียบเทียบกันทุกกลุ่มแล้ว พบว่า กลุ่มคนทุกกลุ่มจะมีผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้อยู่ในสัดส่วนร้อยละ 13 ถึงร้อยละ

16 ยกเว้นกลุ่มผู้รักสัน โดยที่มีผู้ห่วงใยด้านกลัวความจำเสื่อมถึงร้อยละ 48.15 แต่ไม่มีใครเลยที่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้เลย

ในส่วนของความห่วงใยทางด้านอื่น ๆ ที่เหลือนั้นพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในสัดส่วนของผู้ที่มีความห่วงใยในประเด็นเหล่านั้น โดยที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมบ้าง ยกเว้นกลุ่มผู้รักสัน โดยที่มีความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมแต่ไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมเท่าไรนัก

10.2 ความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มย่อย

ตามที่ได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่มตามวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแล้วนั้น ในแต่ละกลุ่มได้มีการจำแนกเป็นกลุ่มย่อย ส่วนนี้จะทำการอธิบายความต่างและความเหมือนของแต่ละกลุ่มย่อย

10.2.1 ความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มย่อยในกลุ่มพนักงานบริษัท

หลังจากทำการวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างหลักทั้ง 5 กลุ่มในภาพรวมแล้ว ในลำดับต่อมาเป็นการวิเคราะห์ลงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มพนักงานบริษัท ซึ่งประกอบด้วย 5 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มพนักงานธุรการชาย กลุ่มพนักงานธุรการหญิง กลุ่มพนักงานระดับบริหารชาย กลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติบวก และกลุ่มพนักงานระดับบริหารที่มีทัศนคติลบ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 10.2 แล้วจะเห็นได้ว่า กลุ่มพนักงานธุรการหญิงเป็นกลุ่มคนที่มีความห่วงใยในประเด็นต่าง ๆ ก่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มย่อยอื่น ๆ ยกเว้นประเด็นด้านการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน ซึ่งมีความห่วงใยไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับคนกลุ่มอื่น ๆ โดยปัจจัยที่มีความห่วงใยสูงสุดในกลุ่มพนักงานธุรการหญิง คือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว การกลัวความจำเสื่อม การกลัวสูญเสียความสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีความห่วงใยในประเด็นต่าง ๆ ที่สูงแต่ยังคงไม่ได้มีการเตรียมตัวในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว

ในทางตรงกันข้ามกลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติบวกเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความห่วงใยในประเด็นต่าง ๆ ก่อนข้างสูง โดยเฉพาะด้านความกลัวความจำเสื่อม และด้านการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว หากแต่มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมที่แตกต่างจากกลุ่มพนักงานธุรการหญิง กล่าวคือ คนกลุ่มนี้จะมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ มากกว่า ในอีกทางหนึ่งกลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบกลับเป็นกลุ่มที่มีความห่วงใยในประเด็นต่าง ๆ ต่ำ

สำหรับในส่วนของพนักงานบริษัทชายที่ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ พนักงานธุรกิจชาย และพนักงานระดับบริหารชายนั้น พบว่ามีความห่วงใยในประเด็นต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน และมีแนวโน้มแสดงความห่วงใยที่ต่ำกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทหญิง ทั้งนี้ปัจจัยที่พนักงานพนักงานบริษัทชายทั้ง 2 กลุ่มมีความห่วงใยมากที่สุด คือ ด้านการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว และความกลัวความจำเสื่อม สำหรับการเตรียมความพร้อมในประเด็นต่าง ๆ นั้น พบว่า พนักงานบริษัทชายจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับความห่วงใยที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับพนักงานบริษัทที่เป็นหญิง

10.2.2 ความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มย่อยในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

กลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มคนที่มีมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากกลุ่มพนักงานบริษัท โดยคนกลุ่มนี้สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 4 กลุ่มย่อย ตามเพศ อายุ ลักษณะงานที่ทำ รูปแบบวิถีชีวิต และวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบเพศชาย กลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบเพศหญิง กลุ่มผู้ใช้แรงงานเพศหญิงอายุ 50-59 ปี และกลุ่มผู้ใช้แรงงานในระบบเพศชาย

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 10.3 พบว่า ในภาพรวมแล้วผู้ใช้แรงงานจะมีความห่วงใยการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว (ร้อยละ 57.03) และความกลัวความจำเสื่อม (ร้อยละ 42.07) และปัจจัยที่มีความห่วงใยต่ำสุด คือ การปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ (ร้อยละ 10.37) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันในปัจจัยที่มีความห่วงใยระหว่างแรงงานกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ แรงงานในระบบชายจะความห่วงใยในด้านต่าง ๆ ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเกือบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นด้านความไม่สามารถตามเทคโนโลยีได้ทันที่มีความกังวลใจสูงสุดในกลุ่มแรงงานด้วยกัน ซึ่งสะท้อนไปถึงพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของแรงงานในระบบชายว่ามีการเตรียมความพร้อมต่ำสุด เมื่อเทียบกับแรงงานกลุ่มอื่น ๆ

กลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นชาย และกลุ่มแรงงานหญิงที่มีอายุ 50-59 ปี เป็น 2 กลุ่มที่มีความห่วงใยในด้านต่าง ๆ ที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว และความกลัวความจำเสื่อม มีเพียงปัจจัยด้านการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทันเท่านั้นที่กลุ่มแรงงานทั้ง 2 กลุ่มมีความห่วงใยต่ำสุด เมื่อเทียบกับแรงงานกลุ่มอื่น ๆ

ส่วนแรงงานนอกระบบที่เป็นหญิงนั้น จะมีความห่วงใยในเรื่องการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือการกลัวความจำเสื่อม และการการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน แต่ก็มีเตรียมความพร้อมที่ไม่มากนัก โดยความห่วงใยด้านการกลัวความจำเสื่อมจะมีการเตรียมความพร้อมสูงสุด

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมในประเด็นต่าง ๆ ของแรงงานแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า กลุ่มแรงงานในระบบที่เป็นชายจะมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมในประเด็นต่าง ๆ

ค่าที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นหญิง และที่มีการเตรียมความพร้อมสูงที่สุดคือ กลุ่มแรงงานชายนอกระบบ และกลุ่มแรงงานหญิงที่มีอายุ 50-59 ปี โดยปัจจัยที่มีการเตรียมความพร้อมสูงสุด คือ ปัจจัยด้านความกลัวความจำเสื่อม และการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว

ตารางที่ 10.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อยของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีความห่วงใยทางด้านจิตใจ และสังคมด้านต่าง ๆ

ประเภทความห่วงใย		นอกระบบชาย	นอกระบบหญิง	แรงงานหญิงอายุ 50-59 ปี	ในระบบชาย	รวม
จำนวนคน		51	39	38	36	164
กลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ช่องว่างระหว่างวัย)	ไม่ห่วง	74.51	82.05	71.05	91.67	79.27
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	23.53	17.95	21.05	8.33	18.29
	ห่วงใยและเตรียมตัว	1.96	0.00	7.89	0.00	2.44
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน	ไม่ห่วง	80.39	71.79	76.32	66.67	74.39
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	15.69	23.08	21.05	30.56	21.95
	ห่วงใยและเตรียมตัว	3.92	5.13	2.63	2.78	3.66
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวความจำเสื่อม	ไม่ห่วง	43.14	66.67	57.89	69.44	57.93
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	41.18	17.95	28.95	22.22	28.66
	ห่วงใยและเตรียมตัว	15.69	15.38	13.16	8.33	13.41
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว	ไม่ห่วง	68.63	74.36	78.95	77.78	74.39
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	23.53	25.64	18.42	22.22	22.56
	ห่วงใยและเตรียมตัว	7.84	0.00	2.63	0.00	3.05
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้	ไม่ห่วง	84.31	89.74	92.11	94.44	89.63
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	13.73	10.26	7.89	5.56	9.76
	ห่วงใยและเตรียมตัว	1.96	0.00	0.00	0.00	0.61
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว	ไม่ห่วง	39.22	41.03	31.58	58.33	42.07
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	47.06	51.28	55.26	38.89	48.17
	ห่วงใยและเตรียมตัว	11.76	7.69	13.16	2.78	9.15
	ไม่ตอบ	1.96	0.00	0.00	0.00	0.61
การไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัว	ไม่ห่วง	66.67	79.49	60.53	83.33	71.95
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	27.45	17.95	34.21	16.67	24.39
	ห่วงใยและเตรียมตัว	3.92	2.56	5.26	0.00	3.05
	ไม่ตอบ	1.96	0.00	0.00	0.00	0.61
กลัวสูญเสียความสำคัญ	ไม่ห่วง	66.67	76.92	76.32	86.11	75.61
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	29.41	17.95	21.05	11.11	20.73
	ห่วงใยและเตรียมตัว	3.92	5.13	2.63	0.00	3.05
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	2.78	0.61

10.2.3 ความห่วงใยทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มย่อยในกลุ่มผู้มีธุรกิจส่วนตัว

กลุ่มผู้มีธุรกิจส่วนตัวเป็นกลุ่มคนที่มีสัดส่วนมากเป็นอันดับที่ 3 โดยประกอบด้วยคน 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มผู้ทำงานอิสระและผู้มีกิจการขนาดย่อม โดยผู้ทำงานอิสระส่วนใหญ่จะมีอายุ 35-39 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีฐานะปานกลาง ในขณะที่ผู้มีกิจการขนาดย่อมจะมีอายุค่อนข้างสูงกว่า

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่คนกลุ่มนี้มีความห่วงใยมากที่สุดดังแสดงในตารางที่ 10.4 แล้วจะพบว่า ผู้ประกอบกิจการขนาดย่อมจะมีแนวโน้มห่วงใยในประเด็นต่าง ๆ สูงกว่ากลุ่มผู้ทำงานอิสระ ยกเว้นประเด็นด้านการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทันทีที่กลุ่มผู้ทำงานอิสระจะมีความเป็นห่วงใยสูงกว่าผู้มีกิจการขนาดย่อม

ปัจจัยที่ผู้มีกิจการขนาดย่อมมีความห่วงใยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านความกลัวความจำเสื่อม (ร้อยละ 43.75) การสูญเสียความสำคัญในครอบครัว (ร้อยละ 34.27) และการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทันที (ร้อยละ 34.27) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ นั้นจะมีความห่วงใยที่ค่อนข้างต่ำ คือ ไม่เกินร้อยละ 30 ในทางกลับกันผู้ทำงานอิสระจะมีความห่วงใยในปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่สูงกว่าร้อยละ 30 ในเกือบทุกปัจจัย ยกเว้นด้าน การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทันทีที่มีผู้รู้สึกห่วงใยเพียงร้อยละ 27.91 ทั้งนี้ปัจจัยที่ผู้ทำงานอิสระมีความห่วงใยสูงสุด คือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว (ร้อยละ 72.09) รองลงมาคือ ความกลัวความจำเสื่อม (ร้อยละ 55.81) การไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัว (ร้อยละ 39.53)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับประเด็นด้านต่าง ๆ แล้วจะพบว่า กลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มยังมีการเตรียมความพร้อมในระดับที่ต่ำ โดยปัจจัยที่มีการเตรียมความพร้อมสูงสุด คือ ด้านความกลัวความจำเสื่อม รองลงมาคือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ นั้นพบว่า ผู้มีกิจการขนาดย่อมจะมีแนวโน้มเตรียมความพร้อมสูงกว่าผู้ทำงานอิสระซึ่งแทบจะไม่มีเตรียมความพร้อมเลย

ตารางที่ 10.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อยของกลุ่มพนักงานบริษัทที่มีความห่วงใยทางด้านจิตใจ และสังคมด้านต่าง ๆ

ประเภทความห่วงใย		ทำงานอิสระ	กิจการขนาดย่อม	รวม
จำนวนคน		43	32	75
กลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ช่องว่างระหว่างวัย)	ไม่ห่วง	69.77	78.13	73.33
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	27.91	15.63	22.67
	ห่วงใยและเตรียมตัว	2.33	6.25	4.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00
การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน	ไม่ห่วง	72.09	65.63	69.33
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	25.58	28.13	26.67
	ห่วงใยและเตรียมตัว	2.33	6.25	4.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00
กลัวความจำเสื่อม	ไม่ห่วง	44.19	56.25	49.33
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	39.53	28.13	34.67
	ห่วงใยและเตรียมตัว	16.28	15.63	16.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00
กลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว	ไม่ห่วง	62.79	78.13	69.33
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	34.88	15.63	26.67
	ห่วงใยและเตรียมตัว	2.33	6.25	4.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00
กลัวปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้	ไม่ห่วง	81.40	87.50	84.00
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	18.60	9.38	14.67
	ห่วงใยและเตรียมตัว	0.00	3.13	1.33
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00
การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว	ไม่ห่วง	27.91	65.63	44.00
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	60.47	25.00	45.33
	ห่วงใยและเตรียมตัว	9.30	9.38	9.33
	ไม่ตอบ	2.33	0.00	1.33
การไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัว	ไม่ห่วง	60.47	75.00	66.67
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	37.21	18.75	29.33
	ห่วงใยและเตรียมตัว	2.33	6.25	4.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00
กลัวสูญเสียความสำคัญ	ไม่ห่วง	69.77	81.25	74.67
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	30.23	12.50	22.67
	ห่วงใยและเตรียมตัว	0.00	6.25	2.67
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00

10.2.4 ความหวังใจทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มย่อยในกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่าง

กลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างเป็นกลุ่มคนที่มีรูปแบบวิถีชีวิตและแนวคิดทางวัฒนธรรมที่ค่อนข้างไปในเชิงบวกเกือบทุกปัจจัย โดยที่สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบดั้งเดิม และกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่ โดยที่กลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่จะมีช่วงอายุที่ต่ำกว่า กลุ่มครอบครัวแบบดั้งเดิมและมีวิถีชีวิตที่ดูเร่งรีบกว่า โดยความหวังใจและการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 10.5

จากตารางที่ 10.5 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความหวังใจเรื่องการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัวสูงสุด รองลงมาคือ การกลัวความจำเสื่อม และการกลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว ส่วนปัจจัยที่กลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบดั้งเดิมมีความหวังใจมากกว่ากลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่ คือ การกลัวปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้ ซึ่งกลุ่มผู้มีครอบครัวแบบใหม่แทบไม่มีความหวังใจด้านนี้เลย แต่กลุ่มครอบครัวตัวอย่างแบบดั้งเดิมกลับมีความหวังใจสูงถึงร้อยละ 24.32

สำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความหวังใจด้านต่าง ๆ นั้น พบว่า กลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความกลัวความจำเสื่อมสูงสุด รองลงมาคือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว แต่ข้อสังเกตหนึ่งของคนกลุ่มนี้คือ ถึงแม้ว่าจะมีความหวังใจในด้านต่าง ๆ ก็ตาม แต่กลับไม่ค่อยมีการเตรียมตัวเพื่อรับมือกับความหวังใจด้านต่าง ๆ เท่าไรนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบดั้งเดิมที่มีการเตรียมความพร้อมต่ำกว่ากลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่

10.2.5 ความหวังใจทางด้านจิตใจและสังคมของกลุ่มผู้รักสันโดษ

สำหรับกลุ่มคนกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มผู้รักสันโดษ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดในสังคม คือ มีสัดส่วนร้อยละ 5 เท่านั้น โดยคนกลุ่มนี้มีรูปแบบวิถีชีวิตและแนวคิดด้านวัฒนธรรมในเชิงลบมากที่สุด ในกลุ่มคนทุกกลุ่ม โดยคนกลุ่มนี้จะมีความหวังใจสูงสุดในเรื่องความกลัวความจำเสื่อม และการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว ส่วนปัจจัยด้านการปรับตัวเข้าสังคมนั้นเป็นสิ่งที่คนกลุ่มนี้ไม่แสดงความหวังใจมากเท่าไรนัก

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความหวังใจด้านต่าง ๆ ดังตารางที่ 10.5 แล้วจะพบว่า กลุ่มคนรักสันโดษเหล่านี้แทบไม่มีการเตรียมความพร้อมในด้านใดเลย โดยสิ่งที่มีการเตรียมความพร้อมบ้างก็คือ ด้านการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว ที่มีผู้เตรียมความพร้อมเพียงร้อยละ 7.41 เท่านั้น

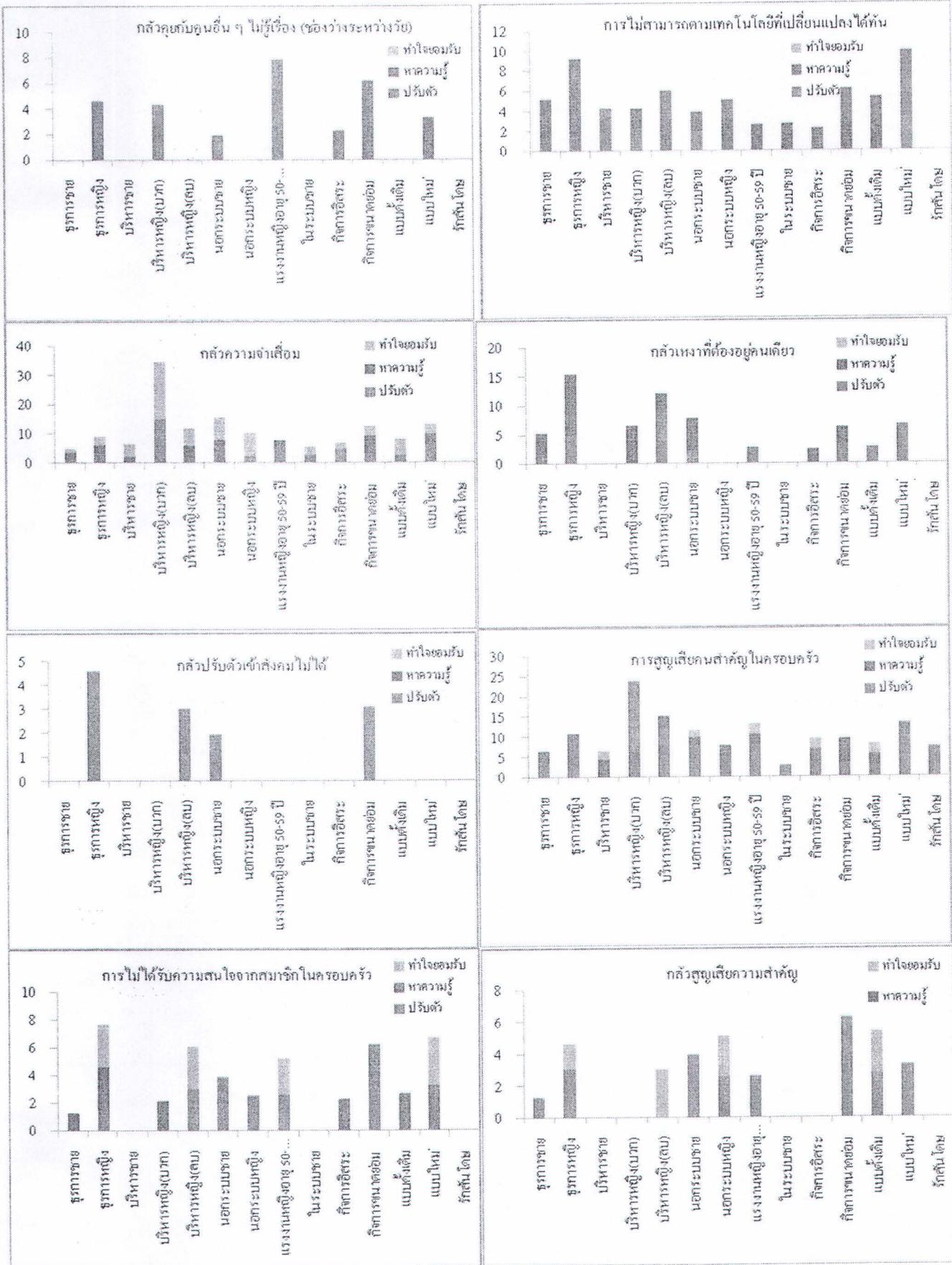
ตารางที่ 10.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อยของกลุ่มพนักงานบริษัทที่มีความห่วงใยทางด้านจิตใจ และสังคมด้านต่าง ๆ

ประเภทความห่วงใย		แบบดั้งเดิม	แบบใหม่	รวม	ผู้รักสันโดษ
จำนวนคน		37	30	67	27
กลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ช่องว่างระหว่างวัย)	ไม่ห่วง	75.68	86.67	80.60	66.67
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	24.32	10.00	17.91	33.33
	ห่วงใยและเตรียมตัว	0.00	3.33	1.49	0.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00
การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน	ไม่ห่วง	67.57	63.33	65.67	70.37
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	27.03	26.67	26.87	29.63
	ห่วงใยและเตรียมตัว	5.41	10.00	7.46	0.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวความจำเสื่อม	ไม่ห่วง	45.95	50.00	47.76	51.85
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	37.84	33.33	35.82	48.15
	ห่วงใยและเตรียมตัว	16.22	16.67	16.42	0.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00
กลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว	ไม่ห่วง	51.35	63.33	56.72	66.67
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	43.24	30.00	37.31	33.33
	ห่วงใยและเตรียมตัว	2.70	6.67	4.48	0.00
	ไม่ตอบ	2.70	0.00	1.49	0.00
กลัวปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้	ไม่ห่วง	75.68	96.67	85.07	92.59
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	24.32	3.33	14.93	7.41
	ห่วงใยและเตรียมตัว	0.00	0.00	0.00	0.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00
การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว	ไม่ห่วง	43.24	30.00	37.31	51.85
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	48.65	56.67	52.24	40.74
	ห่วงใยและเตรียมตัว	8.11	13.33	10.45	7.41
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00
การไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัว	ไม่ห่วง	67.57	66.67	67.16	70.37
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	27.03	26.67	26.87	29.63
	ห่วงใยและเตรียมตัว	2.70	6.67	4.48	0.00
	ไม่ตอบ	2.70	0.00	1.49	0.00
กลัวสูญเสียความสำคัญ	ไม่ห่วง	62.16	60.00	61.19	66.67
	ห่วง แต่ไม่ได้เตรียมตัว	32.43	36.67	34.33	33.33
	ห่วงใยและเตรียมตัว	5.41	3.33	4.48	0.00
	ไม่ตอบ	0.00	0.00	0.00	0.00

10.3 สรุป

หลังจากทำการวิเคราะห์ความห่วงใยและการเตรียมความพร้อมทางด้านใจและสังคมของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มไปแล้ว ทำให้ทราบว่าคนแต่ละกลุ่มมีความห่วงใยทางด้านใด และมีการเตรียมความพร้อมทางด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด ในลำดับต่อมาคือ การวิเคราะห์รูปแบบของการเตรียมความพร้อมในประเด็นต่างๆ ว่า ผู้ที่กล่าวว่ามี การเตรียมความพร้อมนั้นมีการเตรียมความพร้อมในรูปแบบใด ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ การปรับตัว การหาความรู้ และการทำใจ ดังแสดงในแผนภาพที่ 10.2

จากแผนภาพที่ 10.2 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมสูงสุด คือ ความกลัวความจำเสื่อม รองลงมาคือ การสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว ซึ่งปัจจัยด้านความกลัวความจำเสื่อมนั้นในภาพรวมแล้วกลุ่มคนทุกคนจะมีการเตรียมความพร้อมโดยการทำให้ยอมรับและการปรับตัวเป็นหลัก โดยกลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติบวกจะมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมในประเด็นนี้สูงสุด โดยรูปแบบการเตรียมความพร้อมที่คนกลุ่มนี้ทำ คือ การทำให้ยอมรับและการปรับตัว สำหรับประเด็นด้านการสูญเสียคนสำคัญในครอบครัว พบว่า มีการเตรียมความพร้อมโดยใช้การปรับตัวเป็นหลัก มีบางส่วนเท่านั้นที่เตรียมความพร้อมโดยการหาความรู้ โดยกลุ่มคนที่มีการเตรียมความพร้อมด้านนี้สูงสุด คือ กลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบ รองลงมาคือ พนักงานหญิงระดับบริหารที่มีทัศนคติลบ แรงงานหญิงที่มีอายุ 50-59 ปี แรงงานนอกระบบชาย และกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่ โดยกลุ่มคนเหล่านี้มักจะมีการเตรียมความพร้อมโดยการปรับตัวเป็นอันดับหนึ่ง และมีการเตรียมความพร้อมโดยการหาความรู้เป็นอันดับรองลงมา

แผนภาพที่ 10.2 รูปแบบการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจของคนกลุ่มต่างๆ

สำหรับปัจจัยด้านอื่น ๆ นั้นจะมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมที่ลดน้อยลงมา โดยที่การเตรียมความพร้อมในปัจจัยต่าง ๆ นั้นจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดสำหรับคนแต่ละกลุ่ม กล่าวคือ

ปัจจัยด้านความกลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ช่องว่างระหว่างวัย) นั้นจะมีกลุ่มคนเพียง 7 กลุ่มเท่านั้นที่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้ โดยมีการเตรียมความพร้อมใน 2 ลักษณะคือ กลุ่มเจ้าของกิจการขนาดย่อม และกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่จะมีการเตรียมความพร้อมด้านนี้ด้วยการศึกษาหาความรู้ ส่วนกลุ่มที่เหลืออีก 5 กลุ่มคือ กลุ่มแรงงานหญิงอายุ 50-59 ปี กลุ่มพนักงานธุรการหญิง กลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติบวก กลุ่มผู้ทำงานอิสระ และกลุ่มแรงงานนอกระบบชาย มีการเตรียมความพร้อมด้านนี้ด้วยการปรับตัว

ปัจจัยด้านการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทันและปัจจัยด้านการกลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว เป็นปัจจัยที่มีการเตรียมความพร้อมโดยใช้การศึกษาหาความรู้เป็นหลัก และมีการปรับตัวบ้างเล็กน้อย สำหรับปัจจัยด้านการไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทันนั้น กลุ่มคนทุกกลุ่มจะมีการเตรียมพร้อมในประเด็นนี้ยกเว้นผู้รักสันโดษ โดยกลุ่มคนที่เตรียมความพร้อมด้านนี้จะหาความรู้เป็นหลัก ยกเว้นกลุ่มพนักงานระดับบริหารที่เป็นชายเท่านั้นที่เตรียมความพร้อมทางด้านนี้ด้วยการปรับตัว สำหรับปัจจัยด้านการกลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียวกัน จะมีกลุ่มคนที่มีการเตรียมความพร้อมมาก ๆ คือ กลุ่มพนักงานธุรการหญิง และกลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบ โดยกลุ่มพนักงานธุรการหญิงจะเน้นการเตรียมความพร้อมโดยการหาความรู้เป็นหลัก ส่วนพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบจะเน้นการเตรียมความพร้อมโดยการปรับตัว ส่วนพนักงานกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการเตรียมความพร้อมทางด้านนี้ได้แก่ แรงงานนอกระบบที่เป็นชาย พนักงานธุรการชาย พนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติบวก และผู้ทำงานอิสระ จะมีการเตรียมความพร้อมโดยการหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนผู้มีครอบครัวตัวอย่างทั้งแบบใหม่และแบบดั้งเดิม และแรงงานหญิงที่มีอายุ 50-59 ปี จะเตรียมความพร้อมด้วยการปรับตัว และกลุ่มเจ้าของกิจการขนาดย่อมจะมีการเตรียมความพร้อมด้วยการหาความรู้และการปรับตัวในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ประเด็นด้านการกลัวเข้าสังคมไม่ได้มีกลุ่มคนเพียง 4 กลุ่มเท่านั้นที่เตรียมความพร้อมด้านนี้ คือ กลุ่มพนักงานธุรการหญิง กลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบ กลุ่มเจ้าของกิจการขนาดย่อม และกลุ่มพนักงานนอกระบบที่เป็นชาย โดยกลุ่มคนทั้ง 4 กลุ่มมีการเตรียมความพร้อมด้านนี้ด้วยการปรับตัวเท่านั้น

ประเด็นด้านการไม่ได้รับความสนใจจากสามารถในครอบครัว จะมีความหลากหลายในการเตรียมความพร้อมค่อนข้างมาก กล่าวคือ มีการเตรียมความพร้อมทั้งการทำใจยอมรับ การหาความรู้ และการปรับตัว โดยกลุ่มพนักงานธุรการหญิงจะมีการเตรียมพร้อมด้านนี้สูงสุด และใช้การเตรียมความพร้อมทั้งการทำใจยอมรับ การหาความรู้ และการปรับตัว ส่วนกลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบ และแรงงานหญิงอายุ 50-59 ปี จะเตรียมความพร้อมด้วยการทำใจยอมรับและปรับตัว พนักงานนอก

ระบบชายและหญิง เตรียมความพร้อมด้วยการปรับตัว พนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติบวก ผู้ทำงานอิสระ และพนักงานธุรการชายจะใช้การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เจ้าของกิจการขนาดย่อมจะปรับตัวพร้อมหาความรู้เพิ่มเติม และกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและทำใจยอมรับ

ประเด็นสุดท้าย คือ การสูญเสียความสำคัญ จะมีการเตรียมความพร้อมใน 2 รูปแบบคือ การปรับตัวและการทำใจยอมรับ โดยกลุ่มคนที่เตรียมความพร้อมด้วยการปรับตัวนั้น ได้แก่ กลุ่มเจ้าของกิจการขนาดย่อม กลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นชาย กลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบใหม่ และกลุ่มแรงงานหญิงที่มีอายุ 50-59 ปี ส่วนผู้ที่เตรียมความพร้อมด้วยการทำใจยอมรับคือ กลุ่มพนักงานระดับบริหารหญิงที่มีทัศนคติลบ และกลุ่มที่ทำการเตรียมความพร้อมด้วยการปรับตัวและทำใจยอมรับ คือ กลุ่มแรงงานนอกระบบหญิง และกลุ่มผู้มีครอบครัวตัวอย่างแบบดั้งเดิม

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจและสังคม จำเป็นต้องเข้าใจถึงการปรับตัว และการทำใจยอมรับเป็นหลัก โดยในบางประเด็นปัญหาที่ห่วงใย เช่น การไม่สามารถตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ทัน การกลัวคุยกับคนอื่น ๆ ไม่รู้เรื่อง (ช่องว่างระหว่างวัย) ความกลัวเหงาที่ต้องอยู่คนเดียว และการไม่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในครอบครัวนั้น จำเป็นต้องมีการให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อรองรับการความห่วงใยทางด้านนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น